

S I R B İ S T A N 2021

GENEL BİLGİLER

COĞRAFI KONUM

Sırbistan, Avrupa'nın Güney Doğusunda, Balkan Yarımadası'nın orta kesiminde bulunmakta, Avrupa ile Asya'yı birbirine bağlayan Pan Avrupa Koridorunda yer almaktadır. Ülkenin Kuzeyinde Macaristan, batısında Hırvatistan ve Bosna Hersek, güneyinde Makedonya ve Kosova, doğusunda Romanya ve Bulgaristan bulunur. Karadağ'ın ayrılmasından sonra Sırbistan'ın deniz çıkış noktası kalmamıştır. Ülkedeki coğrafi özellikler bölgeden bölgeye farklılıklar göstermektedir. Ülkenin kuzeybatısında Voyvodina'yı kapsayan bölgede verimli ovalar, Sumadiya'da alçak tepeler, ülkenin doğusu, ortası ve batısında ise yüksek dağlık bölgeler göze çarpmaktadır. Ülke ormanlık alanlar bakımından zengindir. Ormanlar ülke topraklarının yaklaşık 28.580 km²'sini kaplamaktadır. Sırbistan'da akarsuların toplam uzunlukları 3.180 km'dir. Ülkenin en önemli akarsularından biri olan Tuna nehri 589 km uzunluğa sahiptir. İklim ülkenin ortalarında ve batısında kıtasaldır. İç bölgelerde yaz aylarında sıcaklık 30 dereceyi aşarak kuraklığa neden olabilmektedir.

SİYASİ VE İDARİ YAPI

1945 yılında kurulan ve altı Cumhuriyet (Bosna-Hersek, Hırvatistan, Karadağ, Makedonya, Slovenya ve Sırbistan Sosyalist Cumhuriyetleri) ile iki özerk bölgeden (Kosova ve Voyvodina) oluşan Yugoslavya Sosyalist Federal Cumhuriyeti'nin dağılma sürecine girmesi sonucu 27 Nisan 1992 tarihinde kabul edilen anayasa uyarınca Sırbistan ve Karadağ'dan oluşan yeni Yugoslavya Federal Cumhuriyeti kurulmuştur.

Sırbistan ve Karadağ'ın ilişkilerinin yeniden tanımlanması çerçevesinde 2002'de imzalanan Belgrad Anlaşması'nın ardından 4 Şubat 2003 tarihinde Anayasal Şart resmen kabul edilmiş, ülkenin adı Sırbistan ve Karadağ Devlet Birliği olmuştur. Sırbistan ve Karadağ Devlet Birliği'nin bir parçası olan Karadağ, 21 Mayıs 2006 tarihinde düzenlenen referandumun ardından, 3 Haziran 2006 tarihinde bağımsızlığını ilan etmiştir. Sırbistan Parlamentosu ise 5 Haziran 2006 tarihinde aldığı bir kararla, Sırbistan Cumhuriyeti'nin, Sırbistan ve Karadağ Devlet Birliği'nin "ardıl devleti" olduğunu ilan etmiştir. 2009 yılında Sırbistan Millî Meclisi ülkeyi 7 istatistiksel bölgeye ayıran "Eşit Bölgesel Kalkınma Kanunu" çıkarmıştır. 7 Nisan 2010 tarihinde Kanun tadil edilmiş, bölge sayısı 5 olarak düzenlenmiştir; Voyvodina, Belgrad, Şumadiya ve Batı Sırbistan, Güney ve Doğu Sırbistan, Kosova ve Metohiya Özerk Bölgesi. Ülkenin idari dağılımında 150 adet belediye vardır. Bu idari birimler, Sırbistan'daki yerel yönetim merkezlerini oluştururlar. Ülkede belediye alanlarından 33 tanesi şehir belediyesi yapısındadır. Sırbistan idari yapısında ayrıca 24 adet idari statüye sahip şehir vardır. Şehir yapılarından bazıları şehir belediyesi birimini oluştururken, bazı şehirler bu statüye sahip değildir. Belgrad, Novi Sad, Niş, Kragujevac, Požarevac ve Vranje olarak 6 şehir ülkedeki şehir belediyelerindendirler. Bu şehirlerin yapısında ayrıca birden fazla belediye birimi bulunur.

Kosova'nın nihai statüsü konusunda Sırbistan ve Kosova makamları arasında iki yıl süreyle sürdürülen müzakerelerden bir sonuç alınmaması üzerine Kosova 17 Şubat 2008 tarihinde bağımsızlık ilan etmiştir. Sırbistan ise, Kosova'nın tek taraflı bağımsızlık ilanını Sırbistan Anayasası, BM Şartı ve 1244 sayılı BMGK kararına aykırı olduğunu ifadeyle, müzakerelerin sürdürülmesi gerektiğini savunmaya devam etmiştir. Sırbistan tek meclisli sisteme göre yönetilmektedir. Meclisin 250 üyesi 4 yılda bir yapılan seçimlerle belirlenmektedir. Devlet başkanı olan Cumhurbaşkanı 5 yılda bir iki kereden fazla olmamak üzere seçilir.

DOĞAL KAYNAKLAR

Sırbistan doğal enerji kaynakları bakımından zengin bir ülke değildir. Ülke ihtiyacının ancak %25'i yerel kaynaklardan sağlanmaktadır. Ülkenin kömür rezervlerinin gelecek 50 yılda, petrol ve gaz rezervlerinin ise 20 yıl içerisinde tükeneyeceği ifade edilmektedir. Hidroelektrik üretimi önemli bir enerji kaynağı olup, gelecek yıllarda daha da artırılması hedeflenmektedir. Madenler, Sırbistan endüstrisi ve ekonomisinin temel taşıdır. Ülkede petrol, doğalgaz, kömür, demir, bakır, çinko, antimon, krom, altın, gümüş, magnezyum, pirit, kireç, mermer ve tuz çıkarılmaktadır.

GENEL EKONOMİK DURUM

Ülke, büyük ölçüde pazar güçlerinin hakim olduğu bir geçiş ekonomisine sahip olmakla birlikte, devlet sektörü ekonomide geniş bir alanda görülmekte ve birçok yapısal reforma hala ihtiyaç duyulmaktadır. Sırp ekonomisi temel olarak yabancı sermaye destekli imalat sektörüne ve ihracata dayanmaktadır. Dünyadaki finansal kriz, uzun vadede ülkenin kalkınması için ihtiyaç duyulan yapısal ekonomik reformları sektöre uğratmışsa da Sırbistan bu olumsuzlukları yavaş da olsa gidermeye çalışmaktadır. Sırbistan sahip olduğu 7 milyonluk nüfus ile orta ölçekli bir pazar olarak tanımlanabilir. Ülke pazar büyüklüğü açısından Güneydoğu Avrupa'da Romanya ve Bulgaristan'ın arkasından 3. sırada yer almaktadır.

Yaşanan savaşlar, uygulanan uluslararası yaptırımlar, uluslararası askeri müdahaleler ekonomik ve sosyal açıdan gerilemeye ve altyapının tahrip olmasına yol açmış, yaşam standartlarını olumsuz yönde etkilemiştir. Söz konusu dönemde GSYİH %50 oranında gerilemiş ve yoksulluk büyük oranda artmıştır. Sırbistan ekonomisinin en önemli konuları; yüksek işsizlik oranı ve yeni iş alanları yaratılması, enflasyon, yüksek kamu harcamaları, gittikçe büyüyen kamu borçlanmaları, artan kamu ve özel dış borçlar, yeni yabancı yatırımların çekilmesi ve yeniden IMF programının yürütmeye konulmasıdır. Sırbistan ekonomisini çekici kılan unsurlar arasında, ülkenin stratejik konumu, göreceli ucuz ve kalifiye olan bir işgücüne sahip olması, AB, Rusya, Türkiye ve CEFTA Ülkeleri ile yapılan Serbest Ticaret Anlaşmaları ve yabancı yatırımlara uygulanan oldukça cömert teşvik paketleri sıralanabilir. Sırbistan esnek döviz kuru politikası uygulamakta, bu durum ülkenin rekabet gücüne olumlu yönde yansımaktadır. Sırbistan'ın ekonomik yapısı, gelişmiş ekonomilerde olduğu gibi, tarım ve sanayiden hizmetler sektörüne doğru kaymaya devam etmektedir. Çoğunluğu ülkenin kuzey kısmındaki Voyvodina bölgesinde yerleşik olan geniş tarım sektörü ülke ekonomisindeki yerini hala önemle korumaktadır.

2019 yılı rakamlarına göre GSYİH'nın %6'sını tarım, % 26'sını sanayi ve %51'ini hizmetler sektörü oluşturmaktadır. Sırbistan, kimya, tekstil, otomobil üretimi, mobilya ve gıda işleme gibi sektörler başta olmak üzere güçlü bir sanayi potansiyeline sahiptir. Ülkede başta turizm olmak üzere hizmetler sektörü GSYİH'nın yarısından fazlasını oluşturmaktadır.

Sırbistan ihracatı artırmak ve temel altyapı yatırımlarını güçlendirebilmek için 2010 yılında yeni bir uzun dönem ekonomik büyüme planını yürürlüğe koymuştur. Bu program uygulandığından beri Sırbistan'ın ihracatında gözle görülür bir artış kaydedilmiştir. Avrupa Birliği 2003 yılındaki Selanik Zirvesinde, Sırbistan'ı potansiyel aday ülke olarak ilan etmiş, 2009 yılında üyelik başvurusunda bulunan Ülkeye 2012 Martında da aday ülke statüsü vermiştir. Sırbistan'ın AB tam üyelik görüşmeleri Ocak 2014'ten bu yana yürütülmektedir.

DIŞ TİCARET

GENEL DURUM

*1000 Dolar	2018	2019	2020	2021
İhracat	19.157.001	19.557.555	19.384.734	25.465.862
İthalat	25.816.931	26.548.364	26.154.982	33.573.228
Hacim	44.973.932	46.105.919	45.539.716	59.039.090
Denge	-6.659.930	-6.990.809	-6.770.248	-8.107.366

BAŞLICA ÜRÜNLER İTİBARIYLA DIŞ TİCARET

İHRAÇ ETTİĞİ ÜRÜNLER * 1000 DOLAR

Kodu	Açıklama	2019	2020	2021	%
85	Elektrikli Makina Ve Cihazlar Ve Bunların Aksam Ve Parçaları; Ses Kaydetmeye Ve Kaydedilen Sesi Tekrar Vermeye Mahsus Cihazlar; Televizyon Görüntü Ve Seslerinin Kaydedilmesine Ve Kaydedilen Görüntü Ve Sesin Tekrar Verilmesine Mahsus Cihazlar Ve Bunların Aksam, Parça Ve Aksesuarı	2.973.330	3.042.540	3.815.324	14,98%
84	Nükleer Reaktörler, Kazanlar, Makinalar, Mekanik Cihazlar Ve Aletler; Bunların Aksam Ve Parçaları	1.494.026	1.498.305	1.803.563	7,08%
39	Plastikler Ve Mamulleri	959.451	1.007.337	1.371.544	5,39%
72	Demir Ve Çelik	911.942	651.034	1.217.177	4,78%
40	Kauçuk ve Mamulleri	956.528	891.704	1.141.585	4,48%
08	Yenilen Meyveler Ve Yenilen Sert Kabuklu Meyveler; Turunçgillerin Ve Kavunların Ve Karpuzların Kabukları	608.076	736.120	971.019	3,81%
26	Metal Cevherleri, Cüraf Ve Kül	64.337	159.699	949.381	3,73%
87	Motorlu Kara Taşıtları, Traktörler, Bisikletler, Motosikletler Ve Diğer Kara Taşıtları; Bunların Aksam, Parça Ve Aksesuarı	956.082	792.025	938.184	3,68%
10	Hububat	591.458	750.572	869.533	3,41%
94	Mobilyalar, Tıpta Veya Cerrahide Kullanılan Mobilyalar, Yatak Takımları Ve Benzeri Doldurulmuş Eşya; Tarifenin Başka Yerinde Belirtilmeyen Veya Yer Almayan Aydınlatma Cihazları; Reklam Lambaları, Işıklı Tabelalar, Işıklı İsim Plakaları Ve Benzerleri; Prefabrik Yapılar	732.129	726.394	811.632	3,19%
74	Bakır Ve Bakırdan Eşya	690.332	532.753	749.456	2,94%
27	Mineral Yakıtlar, Mineral Yağlar Ve Bunların Damıtılmasından Elde Edilen Ürünler; Bitümenli Maddeler; Mineral Mumlar	522.441	445.818	743.406	2,92%
73	Demir Veya Çelikten Eşya	489.464	487.458	662.811	2,60%
48	Kağıt Ve Karton; Kağıt Hamurundan, Kağıttan Veya Kartondan Eşya	512.138	491.415	574.032	2,25%
76	Alüminyum Ve Alüminyumdan Eşya	385.930	345.823	521.491	2,05%
61	Örme veya Kroşe Giyim Eşyası ve Aksesuarı	462.072	412.415	463.701	1,82%
24	Tütün Ve Tütün Yerine Geçen İşlenmiş Maddeler	324.253	452.535	457.306	1,80%

Kodu	Açıklama	2019	2020	2021	%
34	Sabunlar, Yüzey-Aktif Organik Maddeler, Yıkama Müstahzarları, Yağlama Müstahzarları, Suni Mumlar, Müstahzar Mumlar, Temizleme Veya Bakım Müstahzarları, Işık Temini İçin Kullanılan Her Türlü Mumlar Ve Benzerleri, Model Yapmaya Mahsus Her Türlü Patlar, "Dişçi Mumları" Ve Alçı Esaslı Dişçilik Müstahzarları	229.772	287.083	449.436	1,76%
44	Ağaç Ve Ahşap Eşya; Odun Kömürü	305.932	283.474	357.513	1,40%
64	Ayakkabılar, Getrler, Tozluklar Ve Benzeri Eşya; Bunların Aksamı	332.364	282.529	340.991	1,34%
22	Meşrubat, Alkollü İçkiler Ve Sirke	257.718	239.185	329.900	1,30%
99	(Özel Amaçlı Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonları)	333.803	285.007	325.832	1,28%
30	Eczacılık Ürünleri	290.429	323.478	325.179	1,28%
15	Hayvansal Ve Bitkisel Katı Ve Sıvı Yağlar Ve Bunların Parçalanma Ürünleri; Hazır Yemeklik Katı Yağlar; Hayvansal Ve Bitkisel Mumlar	230.626	228.100	316.370	1,24%
21	Yenilen Çeşitli Gıda Müstahzarları	224.433	246.945	310.445	1,22%
23	Gıda Sanayiinin Kalıntı Ve Döküntüleri; Hayvanlar İçin Hazırlanmış Kaba Yemler	211.899	249.599	289.384	1,14%
29	Organik Kimyasal Ürünler	203.692	190.946	280.704	1,10%
	DİĞERLERİ	3.302.896	3.344.436	4.078.962	16,02%
	TOPLAM	19.557.553	19.384.729	25.465.861	

İTHAL ETTİĞİ ÜRÜNLER *1000 DOLAR

Kodu	Açıklama	2019	2020	2021	%
99	(Özel Amaçlı Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonları)	2.965.103	3.355.193	4.184.810	12,46%
85	Elektrikli Makina Ve Cihazlar Ve Bunların Aksam Ve Parçaları; Ses Kaydetmeye Ve Kaydedilen Sesi Tekrar Vermeye Mahsus Cihazlar; Televizyon Görüntü Ve Seslerinin Kaydedilmesine Ve Kaydedilen Görüntü Ve Sesin Tekrar Verilmesine Mahsus Cihazlar Ve Bunların Aksam, Parça Ve Aksesuarı	2.496.620	2.561.936	3.275.902	9,76%
84	Nükleer Reaktörler, Kazanlar, Makinalar, Mekanik Cihazlar Ve Aletler; Bunların Aksam Ve Parçaları	2.311.462	2.706.190	3.226.332	9,61%
27	Mineral Yakıtlar, Mineral Yağlar Ve Bunların Damıtılmasından Elde Edilen Ürünler; Bitümenli Maddeler; Mineral Mumlar	2.745.803	1.927.278	2.963.422	8,83%
39	Plastikler Ve Mamulleri	1.482.433	1.502.535	2.102.204	6,26%
87	Motorlu Kara Taşıtları, Traktörler, Bisikletler, Motosikletler Ve Diğer Kara Taşıtları; Bunların Aksam, Parça Ve Aksesuarı	1.610.494	1.320.733	1.641.652	4,89%
30	Eczacılık Ürünleri	947.577	1.230.611	1.457.019	4,34%
72	Demir Ve Çelik	643.101	604.239	1.020.208	3,04%
73	Demir Veya Çelikten Eşya	878.794	671.161	939.335	2,80%
76	Alüminyum Ve Alüminyumdan Eşya	506.201	506.616	740.035	2,20%
48	Kağıt Ve Karton; Kağıt Hamurundan, Kağıttan Veya Kartondan Eşya	576.076	556.772	684.169	2,04%

Kodu	Açıklama	2019	2020	2021	%
90	Optik Alet Ve Cihazlar, Fotoğraf, Sinema, Ölçü, Kontrol, Ayar Alet Ve Cihazları, Tıbbi Veya Cerrahi Alet Ve Cihazları; Bunların Aksam, Parça Ve Aksesuarı	381.218	448.389	596.401	1,78%
74	Bakır Ve Bakırdan Eşya	367.339	345.203	558.769	1,66%
40	Kauçuk ve Mamulleri	413.263	396.698	516.311	1,54%
26	Metal Cevherleri, Cüraf Ve Kül	632.325	332.668	474.826	1,41%
38	Muhtelif Kimyasal Ürünler	290.846	322.955	390.249	1,16%
44	Ağaç Ve Ahşap Eşya; Odun Kömürü	273.455	290.287	384.795	1,15%
94	Mobilyalar, Tıpta Veya Cerrahide Kullanılan Mobilyalar, Yatak Takımları Ve Benzeri Doldurulmuş Eşya; Tarifenin Başka Yerinde Belirtilmeyen Veya Yer Almayan Aydınlatma Cihazları; Reklam Lambaları, Işıklı Tabelalar, Işıklı İsim Plakaları Ve Benzerleri; Prefabrik Yapılar	306.339	284.461	360.429	1,07%
08	Yenilen Meyveler Ve Yenilen Sert Kabuklu Meyveler; Turunçgillerin Ve Kavunların Ve Karpuzların Kabukları	234.185	301.189	335.904	1,00%
	DİĞERLERİ	6.485.730	6.489.872	7.720.452	23,00%
	TOPLAM	26.548.364	26.154.986	33.573.224	

BAŞLICA ÜLKELER İTİBARIYLA DIŞ TİCARET

İHRACAT YAPTIĞI ÜLKELER *1000 DOLAR

Ülke	2019	2020	2021	%
Almanya	2.477.551	2.505.956	3.239.676	12,72%
İtalya	1.979.512	1.627.102	2.169.826	8,52%
Bosna ve Hersek	1.495.549	1.361.235	1.826.222	7,17%
Romanya	1.140.931	1.258.899	1.400.055	5,50%
Macaristan	820.222	911.432	1.275.611	5,01%
Rusya	976.995	913.960	995.748	3,91%
Çin	318.351	369.166	964.444	3,79%
Montenegro	874.521	807.010	962.484	3,78%
Kuzey Makedonya	739.616	721.023	952.016	3,74%
Polonya	541.854	642.028	898.263	3,53%
Çek Cumhuriyeti	651.667	724.550	886.594	3,48%
Bulgaristan	647.067	622.953	826.486	3,25%
Slovenya	648.159	600.998	808.285	3,17%
Hırvatistan	631.081	648.842	793.763	3,12%
Avusturya	634.096	545.370	755.251	2,97%
Fransa	528.276	535.222	718.346	2,82%
Slovakya	429.230	343.764	521.121	2,05%
ABD	305.361	368.178	513.519	2,02%
Hollanda	421.426	419.886	445.468	1,75%
Birleşik Krallık	364.032	332.463	422.642	1,66%
İspanya	246.502	222.700	418.419	1,64%
İsveç	216.730	254.057	342.547	1,35%
Türkiye	322.235	361.881	341.854	1,34%
Belçika	215.768	226.948	315.873	1,24%

Ülke	2019	2020	2021	%
Yunanistan	207.031	205.616	275.083	1,08%
DİĞERLERİ	1.723.790	1.853.489	2.396.262	9,41%
TOPLAM	19.557.553	19.384.728	25.465.858	

İTHALAT YAPTIĞI ÜLKELER *1000 DOLAR

Ülke	2019	2020	2021	%
Almanya	3.445.911	3.559.879	4.445.646	13,24%
Çin	2.506.052	3.249.389	4.301.188	12,81%
İtalya	2.320.959	2.197.695	2.715.495	8,09%
Rusya Federasyonu	2.458.188	1.583.857	1.741.730	5,19%
Türkiye	1.056.194	1.143.921	1.698.495	5,06%
Macaristan	1.140.437	1.299.508	1.419.935	4,23%
Polonya	897.834	872.736	1.105.627	3,29%
Romanya	815.238	821.613	980.824	2,92%
Bosna ve Hersek	677.185	603.479	909.599	2,71%
Fransa	783.802	728.581	882.400	2,63%
Avusturya	754.748	670.816	848.963	2,53%
Slovenya	641.836	728.591	848.389	2,53%
Çek Cumhuriyeti	674.344	599.645	784.967	2,34%
Hırvatistan	578.249	562.464	773.985	2,31%
Belçika	495.259	534.964	730.889	2,18%
Irak	462.611	425.596	719.956	2,14%
Bulgaristan	518.557	462.416	706.240	2,10%
Hollanda	424.295	474.958	583.222	1,74%
İspanya	395.379	427.026	542.695	1,62%
ABD	530.268	443.050	476.889	1,42%
Yunanistan	324.331	341.742	474.099	1,41%
İsviçre	326.796	343.437	413.450	1,23%
Slovakya	287.595	277.769	413.067	1,23%
Güney Kore	213.107	265.338	378.135	1,13%
Kuzey Makedonya	249.723	247.025	362.117	1,08%
DİĞERLERİ	3.569.467	3.289.484	4.315.228	12,85%
TOPLAM	26.548.365	26.154.979	33.573.230	

TÜRKİYE İLE TİCARET

GENEL DURUM

*1000 Dolar	2017	2018	2019	2020	2021
İhracat	987.853	1.168.265	1.302.382	1.382.314	2.039.329
İthalat	422.882	335.683	446.288	445.909	471.001
Hacim	1.410.735	1.503.948	1.748.670	1.828.223	2.510.330
Denge	564.971	832.582	856.094	936.405	1.568.328

TÜRKİYE'NİN İHRAÇ ETTİĞİ ÜRÜNLER *1000 DOLAR

Kodu	Açıklama	2019	2020	2021	%
84	Nükleer Reaktörler, Kazanlar, Makinalar, Mekanik Cihazlar Ve Aletler; Bunların Aksam Ve Parçaları	87.579	112.134	140.365	8,26%
39	Plastikler Ve Mamulleri	75.797	79.484	134.129	7,90%
72	Demir Ve Çelik	36.929	55.955	127.733	7,52%
99	(Özel Amaçlı Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonları)	84.326	90.331	127.465	7,50%
85	Elektrikli Makina Ve Cihazlar Ve Bunların Aksam Ve Parçaları; Ses Kaydetmeye Ve Kaydedilen Sesi Tekrar Vermeye Mahsus Cihazlar; Televizyon Görüntü Ve Seslerinin Kaydedilmesine Ve Kaydedilen Görüntü Ve Sesin Tekrar Verilmesine Mahsus Cihazlar Ve Bunların Aksam, Parça Ve Aksesuarı	86.207	88.504	122.039	7,19%
73	Demir Veya Çelikten Eşya	45.934	58.855	109.521	6,45%
87	Motorlu Kara Taşıtları, Traktörler, Bisikletler, Motosikletler Ve Diğer Kara Taşıtları; Bunların Aksam, Parça Ve Aksesuarı	111.970	90.060	94.939	5,59%
61	Örme veya Kroşe Giyim Eşyası ve Aksesuarı	42.820	49.135	83.605	4,92%
62	Örülmemiş veya Kroşe Olmayan Giyim Eşyası ve Aksesuarı	50.619	50.174	75.189	4,43%
76	Alüminyum Ve Alüminyumdan Eşya	28.513	31.805	56.084	3,30%
26	Metal Cevherleri, Cüraf Ve Kül	16.963	8.256	53.444	3,15%
60	Örme veya Kroşe Eşya	48.658	42.324	53.138	3,13%
08	Yenilen Meyveler Ve Yenilen Sert Kabuklu Meyveler; Turunçgillerin Ve Kavunların Ve Karpuzların Kabukları	34.917	46.718	51.499	3,03%
52	Pamuk	30.598	28.321	33.072	1,95%
94	Mobilyalar, Tıpta Veya Cerrahide Kullanılan Mobilyalar, Yatak Takımları Ve Benzeri Doldurulmuş Eşya; Tarifenin Başka Yerinde Belirtilmeyen Veya Yer Almayan Aydınlatma Cihazları; Reklam Lambaları, Işıklı Tabelalar, Işıklı İsim Plakaları Ve Benzerleri; Prefabrik Yapılar	14.962	22.894	29.030	1,71%
40	Kauçuk ve Mamulleri	20.781	21.226	28.104	1,65%
34	Sabunlar, Yüze-Aktif Organik Maddeler, Yıkama Müstahzarları, Yağlama Müstahzarları, Suni Mumlar, Müstahzar Mumlar, Temizleme Veya Bakım Müstahzarları, Işık Temini İçin Kullanılan Her Türlü Mumlar Ve Benzerleri, Model Yapmaya Mahsus Her Türlü Patlar, "Dişçi Mumları" Ve Alçı Esaslı Dişçilik Müstahzarları	10.469	19.012	23.862	1,40%
74	Bakır Ve Bakırdan Eşya	7.003	9.681	21.166	1,25%
69	Seramik Mamulleri	7.964	12.269	18.272	1,08%
54	Sentetik Ve Suni Filamentler, Şeritler Ve Benzeri Sentetik Ve Suni Dokumaya Elverişli Maddeler	14.378	15.005	18.195	1,07%

Kodu	Açıklama	2019	2020	2021	%
63	Dokumaya Elverişli Maddelerden Diğer Hazır Eşya; Takımlar; Kullanılmış Giyim Eşyası Ve Dokumaya Elverişli Maddelerden Kullanılmış Eşya; Paçavralar	12.197	15.879	17.775	1,05%
	DİĞERLERİ	186.607	195.897	279.870	16,48%
	TOPLAM	1.056.191	1.143.919	1.698.496	

TÜRKİYE'NİN İTHAL ETTİĞİ ÜRÜNLER *1000 DOLAR

Kodu	Açıklama	2019	2020	2021	%
40	Kauçuk ve Mamulleri	54.307	79.138	72.440	21,19%
72	Demir Ve Çelik	39.197	17.588	41.863	12,25%
85	Elektrikli Makina Ve Cihazlar Ve Bunların Aksam Ve Parçaları; Ses Kaydetmeye Ve Kaydedilen Sesi Tekrar Vermeye Mahsus Cihazlar; Televizyon Görüntü Ve Seslerinin Kaydedilmesine Ve Kaydedilen Görüntü Ve Sesin Tekrar Verilmesine Mahsus Cihazlar Ve Bunların Aksam, Parça Ve Aksesuarı	27.327	27.564	33.207	9,71%
84	Nükleer Reaktörler, Kazanlar, Makinalar, Mekanik Cihazlar Ve Aletler; Bunların Aksam Ve Parçaları	30.960	33.443	29.069	8,50%
34	Sabunlar, Yüzey-Aktif Organik Maddeler, Yıkama Müstahzarları, Yağlama Müstahzarları, Suni Mumlar, Müstahzar Mumlar, Temizleme Veya Bakım Müstahzarları, Işık Temini İçin Kullanılan Her Türü Mumlar Ve Benzerleri, Model Yapmaya Mahsus Her Türü Patlar, "Dişçi Mumları" Ve Alçı Esaslı Dişçilik Müstahzarları	6.214	13.214	18.545	5,42%
39	Plastikler Ve Mamulleri	9.740	30.885	16.672	4,88%
24	Tütün Ve Tütün Yerine Geçen İşlenmiş Maddeler	18.191	9.779	13.375	3,91%
23	Gıda Sanayiinin Kalıntı Ve Döküntüleri; Hayvanlar İçin Hazırlanmış Kaba Yemler	8.960	12.246	12.989	3,80%
71	Tabii Veya Kültür İnciler, Kıymetli Veya Yarı Kıymetli Taşlar, Kıymetli Metaller, Kıymetli Metallerle Kaplama Metaller Ve Bunlardan Mamul Eşya; Taklit Mücevherci Eşyası; Metal Paralar	12.967	14.791	12.424	3,63%
48	Kağıt Ve Karton; Kağıt Hamurundan, Kağıttan Veya Kartondan Eşya	11.356	13.015	9.620	2,81%
15	Hayvansal Ve Bitkisel Katı Ve Sıvı Yağlar Ve Bunların Parçalanma Ürünleri; Hazır Yemeklik Katı Yağlar; Hayvansal Ve Bitkisel Mumlar	10.097	6.620	7.088	2,07%
42	Deri Eşya; Saraciye Eşyası Ve Eyer Ve Koşum Takımları; Seyahat Eşyası, El Çantaları Ve Benzeri Mahfazalar; Hayvan Bağırsağından Mamul Eşya (İpek Böceği Bağırsağı Hariç)	17.570	11.812	6.441	1,88%
99	(Özel Amaçlı Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonları)	7.155	15.772	6.105	1,79%
62	Örülmemiş veya Kroşe Olmayan Giyim Eşyası ve Aksesuarı	2.496	2.967	5.096	1,49%
12	Yağlı Tohum Ve Meyveler; Muhtelif Tane, Tohum Ve Meyveler; Sanayide Ve Tıpta Kullanılan Bitkiler; Saman Ve Kaba Yem	3.528	3.051	4.825	1,41%
47	Odun veya Diğer Lifli Selülozik Maddelerin Hamurları; Geri Kazanılmış Kağıt veya Karton (Döküntü, Kırıntı ve Hurdalar)	1.517	1.460	4.575	1,34%
29	Organik Kimyasal Ürünler	4.054	10.913	4.492	1,31%
36	Barut Ve Patlayıcı Maddeler; Piroteknik Mamulleri; Kibritler; Piroforik Alaşımlar ; Ateş Alıcı Maddeler	819	385	4.478	1,31%
76	Alüminyum Ve Alüminyumdan Eşya	169	2.227	3.947	1,15%
44	Ağaç Ve Ahşap Eşya; Odun Kömürü	3.243	3.343	3.893	1,14%
08	Yenilen Meyveler Ve Yenilen Sert Kabuklu Meyveler; Turunçgillerin Ve Kavunların Ve Karpuzların Kabukları	2.349	2.988	3.474	1,02%
	DİĞERLERİ	50.025	48.679	27.237	7,97%
	TOPLAM	322.241	361.880	341.855	

DIŞ TİCARET POLİTİKASI VE UYGULAMALARI

DIŞ TİCARET POLİTİKASI (İTHALAT REJİMİ, İHRACAT REJİMİ)

Sırbistan'da dış ticaret ile ilgili konular, Dış Ticaret Kanunu ("Off. Herald of RS", Nos. 36/2009, 36/2011 - other act, 88/2011 and 89/2015 - other act, <https://www.paragraf.rs/propisi/foreigntrade-act.html>) ile düzenlenmektedir. Söz konusu düzenleme kapsamında, Sırbistan'da dış ticaret faaliyetleri Dünya Ticaret Örgütü (DTÖ-WTO) kuralları ve Avrupa Birliği'nin (AB) düzenlemeleri ile uyumlaştırılmıştır. Ancak Sırbistan henüz DTÖ üyesi değildir. Bununla birlikte söz konusu Kanuna göre, silahlanma, askeri teçhizat (<https://mtt.gov.rs/en/download/Arms%20Control%20Law.pdf>) ve çift amaçlı malların (<https://mtt.gov.rs/en/download/Law%20dual-use-goods.pdf>) dış ticareti ayrı bir yasa ile düzenlenmektedir. Bahse konu düzenlemede temel olarak, dış ticaretin liberal olduğu ve herhangi bir kısıtlamanın bulunmadığını belirtmektedir. Ancak, bazı ürünlerin ithalatında çeşitli sınırlandırmalar mevcuttur. Örnek olarak ilaç, kan ürünleri, vitamin, vb. eczacılık ürünleri, tıbbi cihazlar, radyo aktif maddeler, silah vb. çeşitli ürünlerin ithalatı için lisans gerekliliği bulunmaktadır. Detaylı bilgi Sırbistan Gümrük idaresinden edinilmelidir. (<https://www.carina.rs/lat/Stranice/Default.aspx>).

Sırp gümrük mevzuatı büyük ölçüde AB gümrük mevzuatı ile uyumludur. Sırbistan'ın, AB'ye katılım müzakereleri kapsamında 29. Fasıl olan "Gümrük Birliği" faslı 2017 yılı Haziran ayında açılmıştır. Fasıldaki müzakerenin temel amacı, Sırp gümrük politikasının, AB gümrük politikasına tam olarak uyumlaştırılmasıdır. 2010 yılında yürürlüğe giren mevcut Gümrük Kanunu (<https://www.carina.rs/lat/Zakoni%20latinicaa/Carinskizakon-lat.pdf>), gümrük prosedürlerinin standartlaştırılması ve gümrük idarelerinin işleyişinin modernleştirilmesi için çok önemli bir adımdır.

Sırbistan Dünya Gümrük Örgütü (WCO) üyesidir. Gümrük tariflerinin belirlenmesi için kullanılan ürün sınıflandırması, "Harmonized System" ile uyumlaştırılmıştır. Sırbistan dış ticaret ile ilgili yasalarını düzenlerken DTÖ ve Dünya Gümrük Örgütü'nün tavsiyelerini dikkate almaktadır. Sırbistan malların transit geçişi ve geçici ithalat konularını düzenleyen; TIR Karneleri Himayesinde Uluslararası Eşya Taşınmasına Dair Gümrük Sözleşmesi (TIR Sözleşmesi), Malların Geçici Kabulüne İlişkin ATA Karnesi Sözleşmesi (ATA Sözleşmesi) ve Geçici İthalat Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi) anlaşmalarına da taraf ülkedir.

GÜMRÜK TARİFELERİ

Sırbistan Dünya Gümrük Örgütü'nün üyesidir ve Harmonize Sistem Konvansiyonuna taraf ülke konumundadır. Buna ek olarak AB'nin ortak nomanklatürüne de uyum sağlanmıştır. Sırbistan'a ithal edilen mallar gümrük vergisine tabi olup, gümrük vergileri "Gümrük Kanunu" ve "Gümrük Tarife Kanunu" çerçevesinde düzenlenmektedir.

Sırbistan'ın gümrük vergileri genel olarak yüksek oranlarda değildir. Ülkeler arası ticarete belirlenen gümrük vergisi oranlarının kamuya açık bir kaynak olan "Market Access Map" (<https://www.macmap.org/>) sitesinden kontrol edilmesi mümkündür. "Macmap", Uluslararası Ticaret Merkezi (International Trade Center-ITC)'nin bir hizmetidir. Gümrük politikası; Tarım, Deri sanayii, Mobilya sanayii, Tekstil sanayii, Elektrikli ev aletleri sektörlerini korumayı amaçlamaktadır. Ayrıca Sırbistan'da üretilmeyen yarı mamuller, hammaddeler, ihracata yönelik üretim yapan ve iç talebin yüksek olduğu sektörlerce kullanılan girdilerin ithalatında diğer ürünlere nazaran göreceli olarak daha düşük gümrük vergisi uygulanmaktadır. Bu sektörlerin başlıcaları; Metalürji, Renkli metaller, Alüminyum, Ağaç ürünleri, Tekstil sanayii'dir.

İthalatta uygulanan güncel vergi oranlarına Sırbistan Maliye Bakanlığı, Gümrük İdaresi'nin (<https://www.carina.rs/en/Pages/default.aspx>) web sayfasından ulaşılabilir.

ÜRÜN STANDARTLARI İLE İLGİLİ UYGULAMALAR

Ülkede ürün standartları ile ilgili uygulamaları Sırbistan Standardizasyon Enstitüsü takip etmektedir. Detaylı bilgilere ve düzenlemelere, söz konusu kuruluşun (<https://iss.rs/en/>) web

sayfasından ulaşılması mümkündür. Sırbistan'da mevcut standartlar Dünya Ticaret Örgütü ölçütlerine göre revize edilmektedir. Bu nedenle ticarete teknik açıdan engel olunması durumu da ortadan kalkmaktadır.

1 Ocak 2006 tarihinde yürürlüğe giren Standartlar Yasasına göre, standartlar ISO, IEC, CEN, CENELEC tarafından kullanılan resmi dillerden birinde de yayınlanmak durumundadır. ISS yayım dili olarak İngilizceyi seçmiştir.

Ekonomi Bakanlığı genel standartlardan, teknik düzenlemelerden ve akreditasyondan sorumludur (https://tehnis.privreda.gov.rs/en/tehnispretraga_registara.html). Bu alandaki yasal düzenlemeler söz konusu Bakanlık tarafından gerçekleştirilmektedir. Ayrıca her Bakanlık kendi faaliyet alanına giren konularda teknik düzenlemelerin yapılmasından sorumludur. Teknik Düzenlemeler, Uygunluk Değerlendirme Prosedürü Yasasına göre teknik düzenlemeye tabi bulunan bir ürün, gerekli sertifikalara sahip olmadığı ve uygunluk değerlendirmesinden geçmediği sürece satılamaz ve kullanılamaz. Teknik düzenlemeler mevcut bulunan herhangi bir standarda atıfta bulunabilir veya o standardı içerebilir.

Ekonomi Bakanlığı teknik düzenlemeler ile ilgili kayıtları tutmakla yükümlüdür. Uygunluk değerlendirmesi ile ilgili süreç doğrudan teknik düzenlemenin içinde veya atıfta bulunulan standartta yer alabilir. Uygunluk Sertifikası, Bakanlık tarafından yetkilendirilen kuruluşlar tarafından verilebilmektedir. Tarım, Orman ve Su Yönetimi Bakanlığı dış ticarete tarım ve gıda ürünlerinin kalite kontrolünden sorumludur. Dış Ticarete Tarım ve Gıda Ürünlerinin Kalite Kontrolü Yasası, ithal ve ihraç edilen ürünlere, paketleme, deklarasyon, etiketleme ve nakliye konularında kalite koşullarına uygunluk ile ilgili olarak uygulanmaktadır.

Kalite ile ilgili sertifikalar Bakanlığın bünyesinde bulunan bölümleri tarafından hazırlanmaktadır. Sertifikalandırılmış her ürün sertifika ile ilgili işareti taşımak zorundadır. İşaret, ürünün gerekli olan testlerden geçtiğini ve ilgili düzenlemelere uygun olduğunu simgelemektedir. Uygunluk işareti olarak Sırbistan'ın kullandığı yerel işaret veya CE işareti kullanılabilir. Sırbistan'ın yerel işareti, ürünün teknik gerekleri karşıladığını ve gerekli uygunluk sürecinden geçtiğini belirtmektedir. İşaret büyük 'A' harfinin eşkenar üçgenin üç köşesinde yer almasından oluşmaktadır. İşaretin ürüne görünebilir şekilde konması gerekmektedir, eğer ürüne iliştilmesi mümkün değilse paketine eklenmeli ve ürünün yanında verilen dokümanlarda da belirtilmelidir.

AMBALAJ, PAKETLEME VE ETİKETLEME

Sırbistan, büyük ölçüde AB ile uyumlu işaretleme ve etiketleme düzenlemesine sahiptir. Ancak, ihracatçıların, yerel pazara sunulacak herhangi bir ürünü göndermeden önce Sırp ithalatçılarından gerekli şartları teyit etmelerinde fayda görülmektedir. Sırbistan'a yapılan tüm ithalatlar; ürünün adı, üreticinin veya ithalatçının tam adresi, menşe ülke, net miktar / ağırlık / hacim, içerikler, depolama şekli (nakliye, bakım kullanımı) ve ilgili tüketici uyarıları bilgilerini içermelidir. Teknik açıdan daha karmaşık olan ürünlere ise, kullanım talimatı, üreticinin özellikleri, yetkili bakım ofislerinin bir listesi, garanti bilgileri de dâhil etmelidir. Tüm bilgiler Sırpça olmalı ve gümrükten çekilmeden önce her ürüne eklenmelidir. Tarım ürünleri için "Rulebook on Declaration, Labeling and Marketing of Food (RS Resmi Gazetesi No. 85/13 and No.101/13)" düzenlemesine göre özel etiketleme şartları geçerlidir. Bu yönetmeliğe göre, hem perakende hem de toplu paketlenmiş gıdalarda bir etiket bulunmalı ve belirtilen bilgileri içermelidir: son kullanma tarihi, gıda katkı maddelerinin türü ve içeriği, eklenen vitaminlerin, minerallerin ve ürünün zenginleştirilmesi için eklenen diğer bileşenlerin türü ve içeriği, besin değeri.